

ئەنفال گەپشە (Finland) پەش

Ebas SHIWAN

a.shiwan@kurdpost.com

ناوەندی پۆشنییری کوردی زۆر نایبیت لەلایەن ژمارەیهک کەسایەتی بواری پۆشنییرییهوه دامەزێنراوه ، وەك لەسەرەتاوه دیاره دەیهوئیت لەبوارەكەى خویدا چالاک بیٔ . پیکهاتنی 02.2.19 هاوکاته لەگەڵ نزیك بوونەوهی یادەکانی نازار و نەورۆز ، هەولدان بۆ پشکداری و هەل قۆرتنەوه بۆ ئیبارکردنی خو ، سیاسەتیکی دروسته . هەر لەو دیدەوه بوو ، پۆژی شەممە پیکهوتی 02.4.13 لە شارى Helsinki بۆ یادکردنەوهی پۆژی ئەنفال و هەلەبجە ، لەژێر دروشمی (**پۆژیکی نارەزایەتی دژ بە پاکتاوکردنی رهگەزی کورد**) دیاری کرد .

بەلێ ، لەکاتی دیاری کراودا ژمارەیهک کوردی دلسۆز و چەند کەسیکی فیئەلەندی و عەرەبی پشکەوتوخواری ئیراقی ئامادەبوون و یادەکە لەلایەن کارگییری کۆرەکەوه **Hesen Zeki** یهوه بە پاوەستان خولەکیک هاوئاھەنگ لەگەڵ موزیکیکی خەمناک بۆ گیانی قوربانیانی هەلەبجە و ئەنفال دەستی پیکرد و کرایهوه .

Salar Sofi سەرۆکی ناوەندەکە لە وتەیهکی کورتدا ، وتی : ... بارگشت پیکهوه لەم ولاتە ساردوسرەدا پەيوەندییەکانمان گەرموگۆر بکەینەوه بەرەو داھاتووێهکی پوونتر

Mhemed Xwrshî Kerkwkî ، باسیکی بە ناوینیشانی (**ئەنفال ترۆپکی پراکتیک کردنی گینۆساید بوو لە دژی کورد**) پشکەش کرد :

... قوورسایى کارەساتەکە بە پێی دیکۆمیننت و شاھیدەکان ئەگەر لە ھۆلۆکۆسی **جولەکەکان** زیاتر نەبیٔ کەمتر نییە ... **بەعسی** درپندە ھەرلەسەرەتای دەسەلاتیانەوه بەم شیوێه پوانیویانەتە کورد ، ھەرەك لەم تەعمیمە ناوخۆییەدا ھاتووہ : دەبیٔ زۆر ئاگادرا بیٔ لەگەشەسەندنی رهگەزی کورد لەچاو رهگەزی عەرەب ، ئەمەیش ترسیکی ستراتییجی گەرەمی بۆ دواپۆژی ئیراق و نەتەوهی عەرەب

(1)

www.kurdistannet.org

20-4-2002 2:12

دهبیت ... بهر له جهنگی دژ به **ئیران** به بیانوی شناسنامهوه کهوته گرتن و دهرکردن و بیسهروشوین کردنی کورده فهیلییهکان ... له سالی 1981 دا من بو خۆم که زیندانی بووم ، شاهیدی زیندانی کردن و بینینی کۆمهلی **کوردی فهیلی** بیسهروشوین کراوم ... له سالی 1983 دا ، زیاد له 8000 **بارزانی** ئۆردووگای **قوشتهپه** به بیانوی گوايه KDP هاوکاری ئیرانی کردوو ، **سه دام** یش زۆر پاشکاوانه ، وتی : کورده بارزانییهکانمان بو دۆزهخ نارد ... عه ره به ئیراقییهکان به پله ی یه کهم بوونه خۆراکی جهنگی ئیران و ئیراق ... سه رانی به عس نه یان دهشاردهوه به کوردیان دهووت : با له جهنگ بینهوه ئه وکاته خۆتان ده بینهوه ! ئه و هه ره شه یه ش ته نها له بهر ئه وه بوو کورد زانی گیانی کهم لیکه وتبوو ، جهنگه که ی به هی خۆی نه ده زانی ... تیمی میدل ئیست وچ ، ده لی : (... ئه گه ر چی سکا لای قه به ی کوردان وا دیته پیش چا و خه یالی بی ت و جیی متمانه نه بی ت . به لام ، پیده چی ت ئه و سکا لایانه هیشتا کهم بن له چا و راستییهکاندا بو ئه و بیگانانه ی له دهروه ، شوین کاروباری کورد که وتوون ...) گینۆساید له م سی ههنگاوه دا بهرجهسته ده بی ت : 1 / ده ستنیشان کردنی گروپ یان کۆمه ل . 2 / کۆکردنه و هیان له شوینیکی دیاری کراو . 3 / گرتن و کوشتن و سه رنگوم کردنییانه !! ... ناسیونالیستانی عه رب توانیویانه ئایینی **ئیسلام** بخه نه خزمهت پرۆژه درپندانهکانی خۆیان ... ئایینی ئیسلام مایه ی کاره سات نه بووه ، ئه و دیده گوزارشت له پوکانه وه ی تاکی کورد بلێ چی کورد خۆی هه ولی نه داوه هیچی نه بووه ... پیویست ناکات سهردهمی شوورش و شاخه وه به دیدی سواوه و دهکات ، ئه و له ئه سلێشدا به دیدی

معامه له له گه ل به شداربووانی (**جاش**) پرۆسه ی ئه نفال بکری ت ... کورد قوربانی بهرژه و نه دییه کانه ...

* * *

Xesrew Pîrball ، به بی ئه وه ی له ده ليله که دا ناوی هات بی ت ، نه زانرا چۆن وا به په له پرۆزی خۆی خزانه ناو هیله وه ، له سه ره ی **Mhemed Xwrshî Kerkwkî** یشدا بۆله بۆل و فسکه فسکی و په له پهل کردن و وهخت که مه ی خولقاند !! گوايه باسیک له سه ر ئه نفال پیشکه ش دهکات ، ههروهک خۆشی ، وتی : بابه ته که ی وتاریکه (**دهرسیک له هه له بجه**) له فلان و فیسار مایه ر و گوڤار

بلاوکراوه تهوه ، بۆ نامادهبووانی باس دهکات . ئەمه سهرهراي ئەوهی میوانی ناوهخت بوو ، کهچی بهشیکی کاتهکهی بۆ ئیدعایهی حیزبی تهخان کرد !!

... که باس له کارهساتی کیمیابارانی **ههلهبجه** دهکریت نابیت دهست دريژ بکریت بۆ هیزه

کوردییهکان و تاوانیان بدریته پال ، باشترا وایه برینهکان ساریژ بکهین ... نامهوی به نووسین ناکوکییهکانی نیوانمان قوول بکهمهوه ... هاوکاری ئیران لهو کارهساتهدا لهبهر چاوی کالی

کورد نهبوو ... بانگهشهی نووسینهوهی نویی میژرومان دهکه م ...

* * *

سترانییژ **Kardo Shêxo** ، بۆ ماوهیهک به تاره و دهنگه بهسۆزهکهی گۆرانییهکی خهباری چپی

...

* * *

Salar Sofi ، باسیکی به ناویشانی (**پاکتاوکردنی رهگهزی کورد ، ناکام و ههلویت**) پیشکەش

کرد :

... پاکتاو کردنی رهگهزی بهر له ئەنفال و ههلهبجه دهستی پیکردوووه ... پاکتاو کردن چهند لایه نهیه

... هاتنی ئیسلام زال کردنی کهلتووریکی تر بوو بهسهر کورددا... له ئۆپراسیۆنی ئەنفال ههروهک له

قورئاندا هاتوووه و بهعس دهقاودهق بهئهنجامی گهیاوند ئەوهیه کورد کافر و ئەوان ئیسلام و دیندار ،

بۆیه ههقی بهخۆیدا ئەو کاره بکات ... ئەو عهربهانهی که دههینرینه کوردستانهوه تاوانباری یهکه م

نین ئەوانه قوربانین و بهشیکیان خهلکی نارازی بوون ، له زیدی خویان نهفی کراون ... **سهلاحه دینی**

ئهیبوبی خزمهتکاری عهربه بووه ... به مهبهستی سپینهوهی شوینهوار تهنانهت کیلی سهر

گۆرهکانیشیان کردوووه به عهربهی ... کۆرهو برپاریکی بی بهرنامه و نهخشه بوو پپی له قهرکردنمان

گرت ... کۆره و پاگهیاوندنی جیابوونهوهی کوردستان بوو ... ئیستا له 7٪ دا ژینگهکی کوردستان

بههوی ئەنفال و کیمیای بارانهوه ژههراوییه ... یهک ولاتی ئیسلامی و عهربهی بهدهنگ کارهساتی

ههلهبجهوه نههاتن ... ههنگاوهکانی دهسهلاتداران بۆ سووک کردنی مهینهتییهکانی کهسو کاری

ئەنفال بهس نییه ... له زهمانی بهعسدا سیاسهتی خویندن به کوردی له ناوچه جیاوازهکانی

کوردستان وهک یهک نهبوو ...

(3)

www.kurdistanet.org

20-4-2002 2:12

* * *

Drexshan Elî – سکالای شیرین له زیندان ، **Urya Mezher** – چهند کورته شاعر ،
Rêbwar Kerîmî – پەردەیهک بۆ پیکەنین ، **Kardo Shêxo** – ! . هەر یهکه به دەوری
خۆیان بهرهمی شیعیریان هاوئاھەنگ له گەڵ ئاوازی میوزیکی رۆمانسی به دەست و پەنجە
Bextyar Heîder پێشکەش کرد .

* * *

دواھەمین بەش بۆ نووسەری عەرەبی ئێراقی پێشکەوتوخواز **Yousf Ebw** **Elfewz** تەرخان
کرا . له ماوه یهکی کورتدا ئیدعا یه بۆ رۆمانیکێ خۆی به ناوی (**ئه اتفال ئه نفال**) هوه کرد و بپیاره
بهم نزیکانه له دەرگای **ئاراس** چاپ و بڵاو بکریتهوه .

گفتوگۆکان :

Xesrew Pîrbal ، ... پێی باش بوو له جیاتی وشەى ئەنفال ، قپکردن یان قەتلوعام بەکار
بهێنریت ... هەر وهما ئاماژەى به چەند هەول و سەرچاوهى تر کرد که دەرژینە هەمان خانەوه ...
له گەڵ زمانى
KDP مافى به
بکەن . به لām ،
شانازییه وه پارتیم
دوژمن زانینى

Ebas Shiwan ، ... هۆی به ئەنجام گەیاندى ئۆپراسیۆنى ئەنفال دهگهڕێتهوه بۆ ئۆپۆزسۆن
بوونی له میژینهی کورد ... به کارهینانى تهعبیری ئیمه ی عێراقی و ناو نههینانى کوردستان وهختی
به سەر چوو . ئیستا تهنانهت له پراگه یاندى عەرهبهکاندا که باس له ناوچه کهمان دهکەن نالین **شمال**
ئێراق به لکوو وشه ی **کوردستان** به کار دههینن ... شوورهبیه کورد بلی ئێراقیم ... دیارده ی دهرکردنى
کورد بۆ چهفتاکان چهرخى پابردوو دهگهڕێتهوه ... نهک شاروشارۆچکه و دیهاتهکان ، به تهما بوون
شاره گه ورهکانى **سلهیمانى** و **ههولێر** و **دهوک** یش له کورد خالی بکەن بمانبەن بۆ **سوّمال** ... سه رانى
عەرهبى ئێراقى شارەزای ئەدهبیاتی نازییهکانى **ئه له مانیا** بوون ، بۆیه ئەمانیش گینۆسایدی کوردیان
به ناوی په گهزى پاکى عەرهبى و پارێزگارى له دەروازەى پۆژه لاتى نه ته وه ی عەرهبه وه دهست پیکرد
... دهسه لاتداران به پێچه وانەوه هه میشه که بهرپرسیکی بچووکى ئێرانى ده بیین ، دهست به ماستاو

سارد کردنهوهی بیمانا دهکهن: (... ئیوه هاوکار و یارمهتی دهیکی بهوهفای ئیمه بوون ...) دهبیته کهموکوپیهکانی هیزه سیاسیهکان له ئیستا و کۆندا بهبی پهردهپۆش کردن و بروبیانوو هیئانهوه بخرینه پوو ... له پووداوی ههلهبجهدا ژمارهیهکی زۆر له تیکۆشهرانی کوردی پۆشهلات (**کۆمهله**) تیاچوون . بهلام ، به هاوکاری PUK گیانی ژمارهیهکی زۆر له پێشمهگرهکانی (KDP – پۆشهلات) پزگار کرا.. مایهی خوشحالییه کهسیکی عهزب ههق به کورد دهدا و داوای دروست کردنی دهولهتی کوردیمان بۆ دهکات ، بهلام کاریکاتیکی پیکه نینهینه ره ، لهم پۆشهنادا سههرکردایهتی سیاسی کورد له باشوور ، چیکردنی دهولهت بۆ عهزبه **فهلهستین**یهکان بهرپهوا دهزانن و داوا دهکهن . بهلام ، بۆ خۆیان نهه !!! نهو 10 ساله نازادییهی کوردستانی باشوور بهر رهنج و یهکیکه له ناکامه جوانهکانی قوربانیانی ئهنگال و ههلهبجه و ههزارهها گیانبهختکردووی تره ... ههردوو ئیدارهی کوردستان ههولیانداوه وهلام به کیشه پاشماوهی ئهنگال و ههلهبجه بدهنهوه ، باس کردنی کاری لایهک و نهبینینی ئهوی تر تهحهیوز دروست دهکات . له بهری **سهلیمانی** – PUK موچهیان بۆ کەس و کاری ئهنگالکراو بریوهتهوه .

Seryall ، ... پینی وابوو تاکی کورد لهناو ئهنگالدا دوور و نزیک ژیاوه . ئهوهی پینووسته کاری لهسهه بکریته چهمی مهعریفی ئهنگاله ... له پوهه لوجیکییهکهی نا بهلکوو لهناو مهعریفهدا بۆی بگهڕین ... کهسیک نییه له ژیر پرۆسهی ئهنگالی ئهعلیقدا نه ژیا بیته ...

Kardo Shêxo ، ... ههموو دهولهته عهزبهیهکان داگیرکهن ، له ئهسلدا ولاتی خۆیان نییه ، بیجگه له ولاتانی کهندا ... ئهوهی کوردی تیک داوه و بن دهست کردوو ئیسلامه ...

پیاویکی بهتەمەنیش ، ... ئهوه بهکرگیگراوه کوردانهی له پرۆسهی ئهنگالدا بهشداریان کردوو وهبیر هیئایهوه ...

Rêbwar Kerîmî ، ... ئهنگال و کوردایهتی و یهکیتهی لهو درۆیانه که تیا یا دهژین ، سهرو بنی زمانمان یهگرتن و خوشهویستی ولات . بهلام ، ههموو ناکۆکین و خراپهیی دههق دهکهن ... ئهنگال وهک لیدانیکی بههیز وایه دراوه به میشکماندا و گیژی کردوین ...

پیاویکی کرمانجی بهتەمەنی تریش ، ... ئهوهی دهبرپی بۆ زلهیزهکانی جیهان گهрмаوگهرم لهو کارهی حکومهتی بهغداد نههاتنه قسه ؟

Hesen Zekî ، ... له نیوان ئیمه و عهزب و **فارس** و **تورک** کاریکی وا کراوه ژیان زهحمهت بووه ، لهجیاتی دنیا یهک ناکۆکی و دوژمنایهتی دهبووایه خوشبهختی و دوستانهتیمان بکردایه ،

بگه پڕینهوه بۆ مروّقیهتی و یهكسانبخوازی و کاری موسبهت ... تاكهی یهكتر بكوژین ، میژوو پڕیهتی له ئەنفال ... داكوکی كردن لهسهه میلی گهراپی شانازی نییه ... من جیاوازی لهنیوان رهگهزهکاندا نابینم ، هه موو مروّقین ... ئارهزوو دهكهم پیکهوه دۆستانه بژین . بهلام ، گهر مومکین نییه ههقی خوّمانه جیا بینهوه ، ههقی خوّمانه مالی خوّمان هه بیّت ... هه ریه کهمان بههره مندین له تایبهتمهندی ... هیوادارم حکومهتی کوردستانی دیموکراتخواز و یهكسانبخواز و بهشهردۆست دابمهزیت ... حکومهتی **بهغداد** حکومهتیکی جهنگهلییه بهزهیی بهکه سدا نایهتوه تهنا ته نزیکتین کهسی خووی دهکوژیت .. بۆ ستهم هه میشه بیانوو یهك ده دۆزیتوه ... لایه نه کوردیه کانیش ئەونده جیی بهرگری لیکردن نین ... ئەبئ ئەوه کوّتایی پیهینریت یهك نهفهه دهسهلاتی پارتيکی بهدهستهوه بیّت ... بنه مالهی **مستهفا بارزانی** بهههر میژوو یهك وه هه یان بووه دهسهلاتدارن ... شهقی دیکتاتوریه تمان زور خواردوووه بۆیه ئەبیّت لایهنگری دیموکراتی بین ... یاساکانی حکومهتی ئیراق که لهسهه بنه مای ئیسلامیهی ، لایبریت ... بۆ من کورد ئەساسه ... هیوادارم KDP و **کۆمهله** .. بوون نه مان وروژینیت به لکوو ، ئینسانی بوون بمانوو و ژینئ ...

Mhemed Xwrshî Kerkwkî ، ... له چیکردنی په رله مانه وه خیتابی یهگرتوو ی دهسهلاتدارانی کورد ههیه ... گو تاری پۆشنییران هه مه رنهگ و جیاواز بیّت باشتره ... دابه شکردنی کوردستان ناچیته قالبی گینۆسایدوه ... ریکه وتنانه ی شوومی **جهزائیر** به هو ی سه رهکی دانانریت بۆ هه لگیرساندن ی جهنگی ئیران ئیراق ...

مامۆستا **Ferec** ، لهسهه وهزنی دل و قودسه که من شاری **که رکوک** به دلخیزی کوردستان ده شو بهینم ... لهبار ی میژوو ییه وه چه ند خالیکی پوونکرده وه ... ئەو کارانه ی سه دام کردویه تی دهره ق به کورد **هیتله** نه یکردوووه ...

Huseîn ، عه ره بیکی پیشکه وتوخواز به زمانی عه ره بی تیبینیهکانی دهرپی : ... ئەوه دیکتاتوریه ته وای کردوو من نه توانم به کوردی بناخافم ... مه سه له که تان گهر پیم بدن بیلیم ، هی ئیمه یشه ... بمانه و نه مانه ویّت ده بیّت چاره نووسی ئیوه وهك ئەوه ی خو تان گه ره کتانه له پیکهینانی ده ولّه تدا دیاری بکریت ، هه رچه ند له وانیه له گه لمدان نه بن ... گهر نه ویرن بیلین له هه ست و سوژی یه که به یه که تاندا ده بینریت ..

کوردستانییهکی پۆژهلات ، پرسپاری ئهوهی کرد حکومهتی ئیراق هه موو ههولیکیدا بۆ ئهوهی ههستی نهتهوایهتی کورد بن بر بکات بهلام بۆچی خویندن و نووسین به کوردی له قوتابخانهکاندا هیشتهوه ؟

KDP ، **Tarîq Xalîd Kerkwkî** به بنه ماله ناوده بریت گوايه دهسه لاتدارن ، ئه و بۆچوونه ههلهیه ... **مهلا مستهفای** رحمهتی پارهی نه داوه بهکسه ههلبیژیریت کونفرانس ههلی بژاردوو ... ئیتر ده بیته چ دکتاتوریه تیگ له ناو پارتیدا هه بیته ... له ههلبژاردنی کوردستانیشتا سه لما .. به خاتری نه نفال هاتووین ، بۆ ئه وه نه هاتووین گوئی له هیرش کردنه سه ر ئه ملایهت و ئه و لایه ن بگرین . هیوادارم ئه و تهعبیره ی که KDP هی بنه ماله یه دووباره نه بیته وه ...

چه ند خالی دیکه و تیبینیه کان :

1 / باسکه ی **Mhemed Xwrshî Kerkwkî** سالی پابردوو ریکه وتی 01.4.12 له شاری Lahti بۆ یه که م جار له ئیواره کۆریکا پيشکەش کرا . له گه ل باسه کهیدا نه خشه ی ئوپراسیونه کانی نه نفال ی به عاریزه پيشاندا . هه ر له تریبیونه که وه بیژاری له گۆرینی بهرنامه کان و فشار و کاتدزین ده ربپی .
2 / پيشانگای وینه ی فووتوگرافی و فلیمیکی دیکومونت له سه ر کیمیاباران ی هه له بجه نمایش کران .
3 / باسه کان و وتووێژه کان خال به خال وهرنه ده گیژرا ، **Hesen Zekî** بۆ فینله ندییه کان ناراسته خو ئه رکی وهرگیژانی ئه نجام ئه دا ! ئه مه له کاتیکا له کۆبوونه وه ی فینله ندییه کاندا گه ر یه ک بیگانه ی تیڤا بیته وهرگیژیکی بۆ ئاماده ده که ن ! عه ره به کان ئه و لایه که مه شیان لیئه کرایه وه . به لام ، تا کۆتایی دانیشتن !

4 / ناوه ند نیشانه یه کی پرسپاری له سه ره ، که ریکخراویه کی نزیک به (KDP) ه . له م کاره دا هه ژموونی ئه وه پارتهی به ئاشکرا خو ی ده نواند ، به وه ی پۆژنامه ی **برایه تی** دابهش ده کرا و له سه ر میژ دانرابوو ، **Xesrew Pîrball** له هه موو قسه کانیدا به ده سته ئه نقه ست هه ولی ده دا ئیبرازی پارته که ی بکات . له به رامبه ر ناوه ی نانی کاریکی پۆزه تیفی (PUK) دا **Tarîq Xalîd Kerkwkî** ی نوینه ری KDP بیئه وه ی ریز له پرینسبی نۆره بگریته قسه ی به من بپی . له به رانه به ر **Hesen Zekî** شدا پۆلیسناسایانه هه لیدایه !! ته نها له به ر ئه وه ی KDP به مولکی بنه ماله ی **بارزانی** شوبه اتد !

(7)

www.kurdistanet.org

20-4-2002 2:12

ئەوھى گومانى نەھىشت **Salar Sofi** لەجياتى بەرگرى كردن لە ئەندامى دەستەى بەرپۆھبەرايەتى ،
ماستاوى سارد كردهوھ بۆ نوینەرەكە گوايە ئەوھ دیدى ناوھند نيبه ! جا گەر ناوھند وا بپوات ھەر لە
ئىستاوھ فاتىحا بۆ گيانى پاكى .

لە پشت پەردەوھ ھەر ئەو نوینەرە ئامادەى ھاوكارى ھەمەلايەنەى بۆ ناوھند خستە بەردەم سەرۆكى
رێخراوھكە !

5 / **Xesrew Pîrball** لە زۆر شویندا شانازى بە ئەندام بوونيبهوھ دەكات !! ئەندام بوون لە ھەر
پارتىكدا وەختى جىي خۆ پپۆھبادانە كە لەشاخ بىت يان لەشۆرشدا بىت تووشى ھەزاران حالەتى
پووبەرووبوونەوھ لەگەل مەرگدا بووبىتەوھ. ئەو كەسەى لە پارتىكى دەسەلاتداردا بىت و كورى
جادەى قىر بىت بۆ بازرگانى و بەرژەوھندى و شتى تر چووھ . كەسىكىش بە ماناى وشە خویندەوار و
پەيامى پووناكبرى ھەلگرت بىت توخنى ئەو پارتانە ناكەويت .

6 / جوانترين و ناسكترين بەشى يادەكە ھەرچەندە لە كۆتايدا بوو ، كۆرە شيعرييهكە بوو . يەكئى لە
شاعيره لاوھكان بىزار و تورە ببوو ، بە تكاى ميوانەكان ئىنجا شيعرەكەى خویندەوھ .

..... / 7

..... / 8

02.4.18